

Newsletter

International Labour Office, Ankara • Uluslararası Çalışma Ofisi, Ankara

Newsletter 2005: 3

ISSN 1564-510 X

ILO CENEVRE'DEN HABERLER - NEWS FROM ILO GENEVA

Küreselleşme yeni ve kaliteli işler yaratmada veya yoksulluğu azaltmada başarısız kalıyor

ILO raporu ücretlerdeki ve verimlilik artışlarındaki büyük farklılıklara işaret ediyor

Globalization failing to create new, quality jobs or reduce poverty

ILO report sees wide gaps in wages, productivity gains

ILO tarafından Cenevre'de açıklanan yeni bir rapora göre küresel ekonomik büyüme, yoksulluğun azalmasını sağlayacak yeni ve daha iyi iş imkanları yaratmada giderek daha başarısız kalıyor. ILO, açıklanan raporunda küresel eğilimle birlikte, dünyanın farklı bölgelerinde iş imkanları yaratılması, verimlilik, ücretlerde iyileşme ve yoksulluğun azaltılması gibi alanlarda karışık sonuçlar sergilendiğini belirtiyor.

Yeni yayınlanan *İşgücü Piyasalarında Temel Göstergeler* (KILM – Key Indicators of the Labour Market) 4. bölümünde* halen dünyadaki çalışanların yarısını kendilerini ve ailelerini günde 2 dolarlık yoksulluk sınırı üzerine çıkaracak kadar kazanamadığı belirtilmektedir.

ILO Genel Müdürü Juan Somavia konuya ilişkin olarak şunları söylemiştir: “Alınan başlıca mesaj o ki, bugüne dek dünyadaki çalışanlar için daha iyi iş ve gelir sağlanması konusu politikalarda öncelikli bir konu sayılmamıştır. Bugüne dek küreselleşme dünyada yeterli ve sürdürülebilir, insana yakışır iş imkanları yaratmada yetersiz kalmıştır. Birçok lider insana yakışır işi bütün ekonomik ve sosyal politikaların merkezi hedefi haline getirmek gerektiğini söylediğine göre, bu durumun değişmesi zorunludur. Son rapor, söz konusu hedefin gündeme yerleştirilmesi açısından yararlı bir araç olabilir.”

Rapor, gelişmekte olan birçok ülke açısından sorunun düz işsizlikten çok, insana yakışır ve verimli iş imkanlarının olmayışında yattığını vurgulamaktadır.

Erkekler ve kadınlar, aksi taktirde hiçbir şey kazanamayacakları için uzun süre ve yorucu biçimde çalışmak zorunda kalmaktadırlar.

Yeni KILM, işgücü piyasasının 20 temel göstergesini irdeleyerek dünyadaki işlerin niceliğine ve niteliğine ilişkin derinlikli bir tablo sunmaktadır. KILM, işgücüne katılım, emek verimliliği ve işsizlik gibi nicel, çalışma saatleri, ücretler, istihdam statüsü, süresi ve benzeri nitel konuları ele almaktadır.

Ekonomik büyüme yeni işler yaratmıyor

Ekonomik büyüme ile istihdamdaki büyüme arasındaki ilişki son dönemde zayıflamaya yüz tutmuştur. Bunun anlamı, büyümenin, doğrudan yeni işlere dönüşmemesidir. Rapordaki “istihdam esnekliği” göstergesi, GYH ile ölçülen ekonomik büyüme ile, istihdam ve verimlilikte negatif ve pozitif değişiklikler olmak üzere büyümeye katkıda bulunan iki değişken arasındaki ilişkiye bakma imkanı vermektedir. Araştırmaya göre, 1999 ile 2003 yılları arasında GYH’da bir puanlık her artış, istihdamda yalnızca 0.30 puanlık bir artış sağlamıştır. 1995 ile 1999 arasında bu artış 0.38 olduğundan ortada bu açıdan bir azalma vardır.

Küresel ücret eşitsizlikleri artıyor

En son KILM’e göre küresel ölçekte bakıldığında 1990 ile 2000 yılları arasında vasıflı mesleklerdeki ücretler düşük vasıflı mesleklerdeki ücretlere göre daha hızlı artmıştır. Bu bulgular düşük vasıflı işlerde çalışanların ücret durumları açısından genel bir kötü-

leşmeye işaret etmese bile, vasıflı ve vasıfsız işçiler arasındaki ücret eşitsizliğinin 1990'lı yıllarda daha da arttığını göstermektedir.

Gelişmiş ekonomilerde ücret eşitsizliklerinin artması, genellikle daha zor bulunan yüksek vasıflı işgücüne daha fazla talep olmasına, buna karşılık eğitim düzeyi düşük işçilere yönelik talebin görece düşüklüğüne bağlanmaktadır. Etkisi daha az olsa bile açıklayıcı diğer etmenler arasında gelişmekte olan ülkelerle ticaretin daha da artması ve düşük vasıflı işçi göçünün artması da yer almaktadır. Gelişmekte olan ülkelerde ücret eşitsizliklerinin artmasına yol açan etmenler arasında, izlenen ticaret politikalarında gözlenen ve belirli endüstrilerde çalışanların lehine sonuçlar veren değişiklikler, ücretlerin görece düşük ve çalışma koşullarının daha elverişsiz olduğu kayıt dışı ekonominin büyümesi ve yüksek vasıflı işgücü açığı sıralanmaktadır.

İşgücü maliyetleri ve verimliliği küresel rekabet açısından eşitsiz sonuçlara yol açıyor

Rapor, yüksek ücretli bir ekonominin rekabet gücünün başka yerlerdeki düşük işgücü maliyetleri nedeniyle hemen sarsılmayacağı sonucuna varmaktadır. Çünkü işgücü maliyetlerinin düşük olduğu ülkeler aynı zamanda verimliliğin de düşük olduğu ülkelerdir. Rapor, rekabet gücünün, üretim sürecindeki çeşitli öğelerin birleşik sonuçlarıyla nasıl belirlendiğini göstermektedir. Bu öğeler, işgücü kullanmanın maliyeti (işçi ücretleri), emek üretkenliği (istihdam olunan kişi başına sağlanan hasıla) ve döviz kurundaki dalgalanmalardır. Raporda "birim işgücü maliyetleri" göstergesinden hareketle yapılan rekabet gücü analizleri şunlara işaret etmektedir:

- Avrupa Birliği'nde (15'ler) bölgenin ABD karşısında rekabet gücünü asıl tehdit eden işgücü maliyetlerinin yüksekliği değil imalat sektöründeki daha düşük verimlilik ve Euro'nun aşırı değer kazanmasıdır.
- Japonya'da imalat sanayinde birim işgücü maliyeti düzeyi yalnızca ABD'ye değil AB-15'e göre de yüksektir. Bununla birlikte aradaki bu açığı Japonya'daki ücret artışlarının yavaşlaması, yen-dolar kurunun 2005 yılında zayıflaması ve Japon imalat sanayinin görece verimlilik performansındaki iyileşme gibi etmenler sonucunda 1990'ların ortasından bu yana kapanmaktadır.

- Kore Cumhuriyeti ABD'ye göre emek verimliliğinde hızla bir iyileşme sağlamıştır. Bununla birlikte, 1990'ların başındaki hızlı ücret artışları nedeniyle ülkedeki birim işgücü maliyetleri yükselmiştir.
- Verimlilik Meksika'da da azalmasına karşın, toplam ücret ödemeleri daha düşük olduğundan bu ülkede birim işgücü maliyeti de ABD'ye göre daha düşüktür.

İstihdamdaki kişi başına yaratılan katma değer açısından ABD bugün de emek verimliliği düzeylerinin en yüksek olduğu ülkedir. Kimi AB ülkelerinde, özellikle birliğe yeni katılanlarda emek verimliliğindeki artış hızı daha yüksek olsa bile, ABD ile en gelişmiş ülkelerin çoğu arasında istihdamdaki kişi başına yaratılan katma değer ölçüsüyle belirlenen verimlilik açısı büyümeye devam etmektedir. Bu durumun bir istisnası İrlanda'dır. Bu ülkenin ABD ile olan verimlilik açısı 1980'den bu yana giderek kapanmaktadır. Verimlilik çalışılan saat başına yaratılan katma değer açısından ölçüldüğünde ise durum biraz farklılaşmaktadır. Bu da, kimi Avrupa ülkelerinin ABD'den daha verimli olduğunu ve diğerleri için açının daha azaldığını göstermektedir. Bununla birlikte Avrupalıların çoğunun çalışma saatleri daha kısadır ve bu işçiler ABD'dekilere göre daha uzun tatil yapmaktadır.

Orta ve Doğu Avrupa'da piyasa ekonomisine geçiş verimlilikte artışa, ancak istihdamda azalmaya yol açmıştır. AB'ye yeni üye olan ülkeler, ABD'deki düzeyin yüzde 70'i kadar olan birim işgücü maliyetleriyle uluslararası rekabet açısından hayli avantajlı bir konumda yer almaktadırlar. Ne var ki, artan rekabet nüfusa yeni iş ve daha yüksek ücret anlamında bir yarar sağlamamaktadır. Bu bölgede halen dünyadaki en yüksek işsizlik oranları hüküm sürmektedir; ayrıca bölgedeki yüksek atıllık oranlarının da gösterdiği gibi, çalışmayanların çoğu iş aramayı da bırakmıştır.

KİLM'in diğer belli başlı bulgularına göre:

- Kadınlar, tüm dünyada, işgücü piyasalarına katılım açısından erkeklere yetişmektedir. Ancak bu olguya karşın kadınlar düşük ücretli, düşük verimlilik düzeyindeki ve yarım zamanlı işlerde görece daha fazla temsil edilmektedirler ve ayrıca Orta Doğu, Kuzey Afrika ve Güney Asya gibi bölgelerde kadınların işgücü piyasasına katılımları halen diğer bölgelere göre çok gerilerden gelmektedir.

- Hem çalışıp hem yoksul olanlar Afrika'da sayıca giderek artarken, bu konumda olanların sayısı Asya ile Orta ve Doğu Avrupa'da azalmaktadır.
- Gençler arası işsizlik ise genel olarak yetişkin işsizliğinin iki katı kadar, hatta kimi durumlarda çok daha yüksektir. Bununla birlikte, yetişkinler arası okuma-yazma birçok ülkede genç kuşaklara göre daha yaygın olduğundan, bu durum gençlerin işgücü piyasasına önceki kuşaklara göre daha iyi hazırlandıkları sonucuna işaret edebilir.
- Gelişmiş ekonomiler ve Avrupa Birliği, giderek artan bir "yeterince yararlanılamayan işgücü kay-

nakları" sorunu ile karşı karşıyadır. Bu kesime işsizlerle birlikte halen yarım zamanlı işlerde gönülsüz çalışan ve tam zamanlı iş arayanlar girmektedir. Bu durumda olanların oranı 1994 yılında Fransa'da yüzde 17, İtalya'da ise yüzde 12 iken, oran 2004 yılında her iki ülke için de yüzde 21'e çıkmıştır.

***

* İşgücü Piyasaları Temel Göstergeleri, 4. basım, ILO, Cenevre, 2005, CD-ROM versiyonu; ISBN: 92-2-017568-1. Basılı versiyonu Nisan 2006'da çıkacaktır. Daha fazla bilgi için: <http://kilim.ilo.org/2005/press>

ILO Yönetim Kurulu 294. Oturumunu tamamladı

Ele alınan konular arasında Myanmar'daki zorla çalıştırma uygulamaları ile adil küreselleşmeye yönelik stratejiler de bulunuyor

ILO Governing Body concludes 294th session

Considers forced labour in Myanmar, and strategies to promote fair globalization

ILO Yönetim Kurulu, üçlü yapıyı temsil eden delegelerin Myanmar, Kamboçya ve Kolombiya dahil çeşitli ülkelerde temel işçi haklarına saygıyla ilgili konulardan adil bir küreselleşmeye yönelik yeni ortaklıklarla ilgili stratejilere kadar uzanan bir dizi konuyu ele aldıkları 294. oturumunu 18 Kasım 2005 tarihinde tamamladı.

Yönetim Kurulu'nun Küreselleşmenin Sosyal Boyutu ile ilgili Çalışma Ekibi, süregelen uluslararası finans sisteminin işletmeler ve çalışanlar açısından yol açtığı sonuçları ele aldı ve uluslararası finans kuruluşları dahil farklı uluslararası kuruluşlar arasındaki politika bütünlüğünün sağlanmasının büyüme, yatırım ve insana yakışır işler yaratılması gibi alanlardaki olası katkılarını değerlendirdi.

Çalışma Ekibi, ILO'nun İnsana Yakışır İş Gündemini 2005 yılı Eylül ayında yapılan BM Dünya Zirvesi'nde benimsenmesinden duyduğu memnuniyeti dile getirdi. Ekip, bu temelde, 2007 yılında toplanacak bir Küreselleşme Politikaları Forumu önerisini değerlendirdi. Öngörülen, böyle bir forum vesilesiyle üçlü yapıda bir kuruluş olarak ILO'nun, çok taraflı sistemin adil bir küreselleşmeden ve insana yakışır işler yaratılmasından yana belli başlı taraf ve kuruluşları bir araya getirmesi ve bu yöndeki taahhütlerin bir kez daha pekiştirilmesidir.

Uluslararası Çalışma Konferansı'nın 2005 yılı Haziran ayında yaptığı 93'üncü oturumunda gençlerin istihdamıyla ilgili olarak benimsenen kararın takibi çerçevesinde Yönetim Kurulu, ILO'nun gençlerin istihdamına yönelik girişimleriyle ilgili planları ele aldı.

Myanmar

Yönetim Kurulu, Myanmar'da durumun daha da kötüleşmesine ilişkin derin kaygılarını dile getirdi. Çeşitli baskı ve sindirme biçimleriyle ILO'nun bu konudaki kesin tutumunu etkileme girişimlerine şiddetle karşı çıktı. Söz konusu girişimler arasında Yangon'daki irtibat görevlisine yönelik tehditler ve ülkenin ILO'dan ayrılmaya hazırlandığına ilişkin açıklamalar da yer aldı.

Yönetim Kurulu üyeleri, şimdiki ILO irtibat görevlisi ile bu görevi daha önce yapan ve halen gayri resmi kolaylaştırıcı konumunda olan Léon de Riedmaten'e yönelik bir dizi ölüm tehdidine ilişkin kaygı ve eleştirilerini dile getirdiler. Bu tehditler ILO'nun Myanmar'daki girişimlerini hedef alan resmi ve gayri resmi kitle gösterileri ile medya kampanyasının ardından ortaya çıkmış, sonuçta irtibat görevlisi üzerine düşen işleri yapamaz duruma gelmiştir.

Yönetim Kurulu, Myanmar yetkililerine başvurarak irtibat görevlisinin işlerini tam olarak yapabileceği koşulların acilen yerine getirilmesi talebinde bulundu. Toplantıda bulunan hükümet yetkilisinin işbirliğine hazır olduklarını dile getirmesi üzerine Yönetim Kurulu hükümetin zamanı iyi kullanarak Mart 2006 oturumundan önce ILO ile etkili bir diyalog içine girmesi tavsiyesinde bulundu. Yönetim Kurulu tarafından alınan kararlarda ülkedeki yetkililerin zorla çalıştırılma mağdurlarının kovuşturulmasına son vermeleri ve bu yönde faaliyette bulunanlara karşı harekete geçmeleri gerekliliğinin altı çizilmiştir.

Sendikal Özgürlükler

Yönetim Kurulu ayrıca ILO Sendikal Özgürlükler Komitesi'nin 338 ve 339 sayılı raporlarını onayladı. Komite Kasım ayında yaptığı toplantıda bu konuya ilişkin 40 dosyayı incelemiştir. Halen bu konuda Komite'nin gündeminde 128 dosya bulunmaktadır.

Komite, sendikalara yönelik ayrımcılık ve ülkedeki Raffles otelindeki sendika temsilcilerinin çalışmalarına işveren müdahalesi ile ilgili olarak **Kamboçya'daki** duruma özel dikkat çekmiştir. Komite, bu ülke hükümetine yönelik talebinde, işverenle işbirliği halinde, meşru sendikal faaliyetleri nedeniyle işlerinden çıkartılanların acilen ve ücret hakları saklı kalmak üzere eski işlerine iadesini istemiştir.

Komite ayrıca hükümetten işçilerin sendikal haklarının korunmasının yanı sıra buna ilişkin etkili ve pratik usuller geliştirilmesi, ve bağlı buldukları sendikalar nedeniyle ayrımcılığa maruz kalan işçilerin nihai ve bağlayıcı kararlara ulaşabilecekleri hukuki yolların açık tutulması talebinde bulunmuştur.

Raporun benimsenmesi sırasında söz alan hükümet temsilcisi işlerinden çıkartılanların yeniden eski işlerine iade edildiklerini belirtmiştir. Komite, dosyanın ayrıntılarına ilişkin çalışmalarını sürdürecektir.

Komite **Kolombiya** ile ilgili olarak, dört sendika görevlisinin öldürülmesi, sendikal faaliyetler için izin alma başvurularının reddi, çeşitli işletmelerde toplu sözleşmelerin ihlali ve sendika yöneticileri ile üyelerinin işlerinden çıkartıldıkları iddiası dahil olmak üzere çeşitli dosyaları inceledi. Komite, dört sendikacının öldürülmesi ile ilgili soruşturmalar konusunda yeni bilgi iletilmemesinden duyduğu üzüntüyü belirtirken Hükümete sorumluların belirlenmesi ve gerekli cezalara çarptırılması için acil girişimlerde bulunma çağrısını ilettili.

29 Ekim tarihinde ILO'nun üçlü yapıda üst düzey bir heyeti ülkede sendikalaşma özgürlüğü ve işçi-işveren ilişkileriyle ilgili bilgi toplamaya yönelik bir haftalık gezisini tamamladı. Heyet, sendikacılara yönelik şiddet hareketlerinin sürdüğüne ve sendikaların özgürce faaliyette bulunmalarını engelleyen yasal ve pratik engellerin varlığına ilişkin temel bulgularından hareketle bir dizi tavsiye geliştirdi.

Tavsiyelerde, temel insan hakları konusunda halen üç taraf arasında sürmekte olan görüşmelere tam katılım, suç işleyenlerin dokunulmazlıklarına karşı mücadele için gerekli siyasal iradenin gösterilmesi ve kaynakların seferber edilmesi, mevcut üç taraflı kurumların hemen yeniden faaliyete geçirilmesi, ülkede ILO'nun kalıcı varlığının sağlanması ve böylece dokunulmazlıklara karşı daha kalıcı bir program hazırlanıp ilgili güncel verilerin toplanması gibi konularda çeşitli görüşler dile getirildi.

Komite, **Gürcistan'la** ilgili olarak sendikaların işlerine hükümet müdahalesi ve özellikle Gürcistan Sendikalar Birliği'nin (GTUA) elindeki varlıkları devlete devretmeye zorlanması iddialarını ele aldı. Komite hükümetten devletçe el konulan bütün sendika belgelerinin iadesini talep ederken Hükümetin sendika karşıtı taktik, baskı ve gözdağı uygulamalarını kınadı. Hükümetin bugüne dek bu konuları GTUA ve Komite ile görüşmeyi reddetmesinden duyduğu üzüntüyü dile getiren Komite hükümete bu sorunu yapıcı diyalog yoluyla çözmesi çağrısında bulundu.

Komite bunların yanı sıra **Belarus** hükümetinin, Soruşturma Komisyonu'nun Yönetim Kurulu'nun 2004 Kasım oturumuna sunduğu raporda yer alan tavsiyeleri yaşama geçirmek üzere aldığı önlemleri de inceledi. Hükümetin bu tavsiyeleri anlamlı biçimde yaşama geçirmek için somut hiçbir önlem almamış olduğunu tespit eden Komite, komisyon tarafından iletilen tavsiyelerin tam olarak yaşama geçirilmesi ve bu konuda ayrıntılı bilgi iletmesi için Hükümete çağrıda bulundu. Uluslararası Çalışma Konferansı'nın Haziran 2005'te talep ettiği gibi, durumu değerlendirmek üzere bir ILO heyeti 16-19 Ocak 2006 tarihlerinde ülkeyi ziyaret edecektir.

Yeni yayınlanan ILO raporuna göre işyerlerinde yetersiz beslenme işçilerin sağlığını ve verimliliği olumsuz etkiliyor

Poor workplace nutrition hits workers' health and productivity, says new ILO report

ILO tarafından yapılan yeni bir araştırmaya göre, gündelik mesai sırasındaki beslenme yetersizlikleri nedeniyle tüm dünyada yüzde 20 oranında verimlilik kaybı ortaya çıkıyor. Bunun nedeni, gelişmekte olan ülkelerde yaklaşık 1 milyar kişiyi etkileyen kötü beslenme veya çoğu sanayileşmiş ülkelerde olmak üzere obezlik yüzünden alınan aşırı kilolardır.

Araştırmayı gerçekleştiren Christopher Wanjek'e göre "Verilen yiyeceklerin yetersizliği ve kötü beslenme, çalışma yaşamında moral, güvenlik ve verimlilik açısından önemli sorunlara yol açmakta, ülkelerin ve çalışanların uzun dönemdeki sağlığını tehdit etmektedir. İşte Yiyecek: Kötü beslenme, obezlik ve kronik hastalıklara karşı işyeri çözümleri* başlığını taşıyan çalışma Eylül 2005 ayında Florida'nın Orlando kentinde toplanan Dünya İş Sağlığı Kongresinde resmen açıklandı.

Tüm dünyadaki işyerlerinde beslenme alışkanlıklarını ilk kez araştırarak kendi alanında çığır açan araştırmaya göre, işyerlerinde daha iyi beslenme sayesinde ulusal verimlilik artabilir; işyerlerinde çıkartılan yemeklerle mikronütriye yetersizlikleri, kronik hastalıklar ve obezlik önlenir. Bu amaçla yapılabilecek mütevazı yatırımların maliyeti ise hastalık izinlerindeki ve kazalardaki azalmalarla karşılanabilir.

Araştırmanın diğer bulguları arasında şunlar yer almaktadır:

- Dünya şaşırtıcı boyutlara ulaşan bir "gıda açığı" ile karşı karşıyadır. Dünyadaki her altı kişiden biri yetersiz beslenmektedir ve aşağı yukarı yine her altı kişiden birinde de aşırı kiloluluk ve obezlik vardır.
- Yetersiz beslenme verimliliği yüzde 20'ye kadar düşürebilmektedir.
- 2001 yılında bulaşıcı olmayan (beslenmeye bağlı) hastalıkların toplam hastalık vakaları içindeki payı yüzde 46, tüm ölümler içindeki payı ise yüzde 60 idi. Tek başına kalp-damar hastalıklarının bu ölümlerdeki payı yüzde 30'dur. Beslenmeyle ilgili

hastalıkların toplam hastalıklar içindeki payının 2020 yılında yüzde 57'ye çıkması beklenmektedir.

- Güneydoğu Asya'da demir yetersizliği verimlilikte 5 milyar dolara varan bir kayba yol açmaktadır.
- Hindistan'da kötü beslenmeye bağlı verimlilik kaybı, ölümler ve hastalıkların maliyeti 10 ile 28 milyar dolar arasında değişmektedir ve bu miktarlar gayri safi yurtiçi hasılanın yüzde 3 ila 9'una karşılık gelmektedir.
- Daha varlıklı ülkelerde, obezliğin toplam sağlık masrafları içindeki payı yüzde 2 ile 7 arasında değişmektedir. ABD'de obezliğin sigorta, ücretli hastalık izni ve diğer tazminatlar biçiminde yıllık ekonomik maliyeti 12.7 milyar dolara ulaşmaktadır.
- Nüfusun üçte ikisinin fazla kilolu olduğu ABD'de bu durumun yol açtığı doğrudan tıbbi maliyetler yaklaşık 51.6 milyar dolar olarak tahmin edilmektedir. Gene aynı durum yüzünden 3.9 milyar dolarlık verimlilik kaybı ortaya çıkmakta, toplam 39.2 milyon işgünü kaybedilmekte, faaliyetlerin sınırlandığı gün sayısı 239 milyona ulaşmakta, 89.5 milyon gün yataklı tedavide geçmekte ve 62.6 milyon doktor ziyareti yapılmaktadır.
- Gelişmekte olan ülkelerde, kilo başına alınan kaloride (kcal) yüzde 1'lik bir artış genel işgücü verimliliğinde yüzde 2.7'lik artış sağlamaktadır.

Mesai sırasında beslenme işverenler tarafından genellikle tali bir gereklilik veya "dert" olarak görülmemekte, böylece verimliliği ve morali yükseltme fırsatı kaçırılmış olmaktadır. İşyerlerinde olduğu kadarıyla kantinler rutin olarak sağlıklı ve tek tip yiyecekler sunmaktadır. Otomatik makinelerle sağlıklı yiyecekler konulmaktadır. İşyeri civarında ise lokanta bulunmamakta veya bulunanlar da çalışanlara pahalı gelmektedir. Çoğu durumda çalışanların ne yemek yiyecek yerleri ve zamanları ne de paraları vardır.

Wanjek şöyle demektedir: “Gelişmekte olan ülkelerin yetersiz beslenme, düşük verimlilik ve düşük ücret döngüsünü kırmaları gerekmektedir. Gelişmekte olan ülkelerin birçoğunda çalışanlar kendi çocuklarını da yeterli biçimde besleyememektedirler ve bu da geleceğin işgücünü riski sokmaktadır. Demir yetersizliğinin ne kadar yaygın olduğunun ve bu sorunun çok az bir maliyetle aşılabileceğinin bilinmesi önemlidir. Dünya nüfusunun yarısını etkileyen bir sorun olarak demir yetersizliği halsizliğe ve bilişsel yetilerin azalmasına, bu da iş kazalarına ve verimlilik düşüşlerine neden olmaktadır.

“Varlıklı ülkeler ise kronik hastalıkların ve obezliğin giderek ağırlaşan maliyetine katlanmaktadır. Çevreden yapılan müdahaleler işe yaramamaktadır. İşyerlerinde sağlıklı besinler sağlanması, çalışanların günde hiç olmazsa bir öğün iyi besin alabilmeleri, en iyi çözüm olacaktır.”

Araştırma, sanayileşmiş ve gelişmekte olan 28 ülkeden işletmelerin başvurdukları etkili “beslenme çözümlerine” örnekler vermektedir. Bu örnekler arasında Brezilya ve Fransa’da uygulanan yemek kuponları, ABD ve Güney Afrika’da işverenlerin yerel gıda maddeleri satıcıları ile oluşturdukları ortaklıklarla birlikte, kantin, kafeterya ve yemekhane gibi yerlerdeki iyileştirmelere yönelik pratik öneriler yer almaktadır.

Araştırmada ele alınan bir başka konu da, genellikle göz ardı edilen temiz içme suyu sorunudur. Açlıkla birlikte temiz içme suyu ve sanitasyona erişim, 2015

yılına kadar yoksulluğun yarı yarıya azaltılmasını öngören BM Binyıl Kalkınma Hedefleri açısından üstesinden gelinmesi gereken önemli sorunlar arasında yer almaktadır. Araştırma, bu hedeflerin tek başına işyerlerinde gerçekleştirilemeyeceğini ortaya koymakta, ancak işyerlerinin bu hedeflere yönelik ilerlemede iyi bir başlangıç noktası olacağını vurgulamaktadır. Sağlıklı besinler (bu arada güvensiz ve sağlıksız yiyecek ve yemek düzenlemelerinden kaçınma) işyerlerinde kimyasal maddelere veya gürültüye karşı sağlanacak korunma kadar önem taşımaktadır.

İşyerlerinde beslenme, ILO’nun İnsana Yakışır İş gündemi ile sıkı sıkıya ilişkilidir. Bu başlık, verimli bir işgücü istihdamının temeli, çalışanların sosyal güvenliği açısından vazgeçilmez bir öge ve işçilerle işverenler arasındaki sosyal diyalogun da önemli bir konusudur. Buna karşılık temiz içme suyu ve aç kalmama temel insan hakları arasındadır. Uluslararası Çalışma Konferansı 1956 yılında Refah Önlemleri Tavsiye Kararını benimsemişti. Bu tavsiye kararı, işyerlerinde kantin, kafeterya, yemekhane ve benzeri başka imkanların sağlanması ile ilgiliydi. Tavsiye kararının temelinde, birçok yetişkinin 24 saatin üçte birini veya uyanık oldukları saatlerin yarısını geçirdikleri işyerlerinin sağlık alanındaki müdahaleler açısından uygun bir mekan olduğu düşüncesi yatıyordu.

***

* *Food at Work: Workplace solutions for malnutrition, obesity and chronic diseases*, Christopher Wanjek, ISBN 92-2-11715-2, Uluslararası Çalışma Ofisi, Cenevre, 2005. Yönetici özeti için: www.ilo.org/public/english/bureau/inf/download/foodatwork.pdf.

ILO’ya göre işyerlerinde meydana gelen ölümler eksik bildiriliyor

Global workplace deaths vastly under-reported, says ILO

ILO tarafından İş Güvenliği ve Sağlığı 17. Dünya Konferansı dolayısıyla açıklanacak yeni bir rapora göre her yıl 2.2 milyon kişi işle ilgili kazalar ve hastalıklar yüzünden ölmektedir. Rapor, birçok ülkedeki yetersiz kapsam ve bildirim yüzünden gerçek sayının bu rakamın çok üzerinde olduğunu belirtmektedir.

ILO raporuna göre, işle ilgili hastalıklar ve kazalar sanayileşmiş ülkelerde belirli bir azalma göstermekle birlikte, ölümcül sonuçlar verenler dahil iş kazaları giderek artma eğilimindedir. Bu artış özellikle kimi Asya ülkelerinde görülmektedir. Artış nedenleri, hızlı

kalkınma ve küreselleşmenin getirdiği rekabetçi baskılar olarak görülmektedir.

ILO Genel Müdürü Juan Somavia konuya ilişkin olarak şu görüşü belirtmiştir: “İş güvenliği ve sağlığı insana yakışır işin vazgeçilmez gerekliliğidir. Oysa, her gün ortalama 5,000 kadın ve erkek çalıştıkları işle ilgili hastalıklar veya kazalar yüzünden ölmektedir. İnsana yakışır iş güvenli iş olmak zorundadır ve henüz bu hedefe ulaşmaktan çok uzayız.”

ILO’nun İnsana Yakışır İş- Güvenli İş, ABD’nin

Orlando Kentinde Yapılacak Dünya İş Güvenliği ve Sağlığı 17. Kongresi için ILO tarafından Hazırlanan Sunuş Raporu başlıklı belgede*, ayrıca, gene çalışma yaşamından kaynaklanan sıtmanın, diğer bulaşıcı hastalıkların ve tehlikeli maddelerin yol açtığı kanserin en başta gelişmekte olan ülkelerde ağır bir maliyeti olduğu uyarısında bulunmaktadır. Küresel işgücünün çoğunluğu önleyici güvenlik ve sağlık önlemlerinden, hastalık veya kaza tazminatından ve iş sağlığı hizmetlerine erişim imkanlarından yoksun durumdadır.

ILO'nun SafeWork Programı Müdürü Jukka Takala bu durumun “kontROLSÜZ KALKINMA İÇİN ÖDENEN AĞIR BİR BEDEL OLDUĞUNU” belirterek “mevcut eğilimlerin tersine çevrilmesi için hemen harekete geçilmesini” istemiştir.

Raporda verilen bilgilere göre henüz çalışabilir yaşlardayken (65 yaş altı) ölme riski özellikle erkeklerde daha yüksekken kadınlar işleriyle ilgili bulaşıcı hastalıklardan, psikososyal etmenlerden ve kalıcı kas-iskelet bozukluklarından daha fazla etkilenmektedir. Kimi sanayileşmiş ülkelerde emekliliklerin yarısından fazlası normal emeklilik yaşına gelme sonucu değil, erken emeklilik veya maluliyet sonucu gerçekleşmektedir. Gerçi bütün bu eğilimlerin tamamının ardında çalışma yaşamının yattığını söylemek mümkün değildir; ancak, alınacak önlemler ve çalışabilirliğin sağlanması açısından işyerinin kritik bir mekan olduğu da bir gerçektir.

ILO raporuna göre iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili bildirim sistemleri gelişmekte olan ülkelerin birçoğunda yetersizdir ve kimi örneklerde de giderek kötüleşmektedir. Örneğin, **Hindistan**'da bildirilen ölümcül iş kazası sayısı 222 iken, çalışan nüfusu Hindistan'daki çalışan nüfusun yaklaşık yüzde 1'i kadar olan **Çek Cumhuriyeti**'nde bildirilen ölümcül iş kazası sayısı 231'dir. ILO raporu Hindistan'da meydana gelen ölümcül iş kazası sayısının aslında 40 bin civarında olduğunu belirtmektedir. Rapor, bu örneklerden de hareketle gelişmekte olan kimi ülkelerde çalışma yaşamında meydana gelen hastalık ve kazaların ancak çok küçük bir bölümünün kayda geçtiğini vurgulamaktadır.

Aynı ILO raporuna göre tehlikeli maddeler her yıl tahminen 440 bin işçinin ölümüne yol açmaktadır. Bu zararlı maddeler arasında tek başına asbestin yol

açtığı yıllık ölüm sayısı 100 bin kadardır. **Birleşik Krallık** tarafından yapılan tahminlere göre asbest bu ülkede her yıl 3,500 kişinin ölümüne neden olmaktadır. Bu ülkede asbest yüzünden meydana gelen ölümler iş kazalarında ölenlerin sayısının on katı kadardır.

Bu arada Avrupa Birliği de kendi hazırladığı İstatistik Profil Raporu'nda çalışma yaşamıyla ilgili ölümlerin sayısını yıllık 120 bin olarak vermektedir. ILO ise bu sayıyı 122 bin olarak vermektedir. ABD ile ilgili tahmin ise 103 bindir.

Çalışma yaşamıyla ilgili hastalıklar sanayileşmiş ülkelerde daha ön planda yer alırken, madencilik, tarım ve inşaat gibi sektörlerde meydana gelen kazalar nedeniyle işe bağlı ölümler gelişmekte olan ülkelerde daha ağırlıklı yer tutmaktadır. Sanayileşmiş ülkelerde bu tür tehlikeli sektörlerde çalışan işgücü azalmış ve büro işçiliği, bankacılık ve ticaret gibi bu açıdan daha tehlikesiz sektörlerle kaymıştır.

Bu arada, eldeki bulgular, daha genç işçilerin (15-24 yaş) ölümcül olmayan iş kazalarına daha yaşlı mesai arkadaşlarına göre daha fazla maruz kaldıklarını göstermektedir. Buna karşılık iş kazası sonucu ölüm ve işe bağlı hastalıklar görece yaşlı işçileri daha fazla tehdit etmektedir.

Raporda yer alan yeni veriler, kadın çalışanların, örneğin tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan sıtma, bakteriyel ve virütik enfeksiyonlara ve kas-iskelet bozukluklarına erkeklere göre çok daha fazla maruz kaldıklarını göstermektedir. Erkekler, daha fazla, kazalar, akciğer hastalıkları ve örneğin asbestin yol açtığı kanser gibi olgular sonucunda yaşamlarını yitirmektedir. Bu durum, dünyanın kimi bölgelerinde, HIV/AIDS yüzünden daha da ağırlaşmaktadır. Gelişmekte olan birçok ülke ile birlikte geçiş süreci yaşayan ülkelerde yaşam beklentisi 65 yaş civarındaki resmi emeklilik yaşının hayli altına inmiştir. Bu ülkeler arasında, yaşam beklentisinin sanayileşmiş ülkelerdeki fiili emeklilik yaşı olan 59-61'in bile altına indiği ülkeler görülmektedir.

Takala'ya göre dünyadaki işçilerin çoğunluğu yasal çerçevedeki önlemlerden yararlanamamaktadır ve herhangi bir kaza veya hastalık durumunda tazminat alamamaktadır. Çalışanlar arasında çalışma yaşamı süresince iş sağlığı ile görevli bir doktor veya iş müfettişi hiç görmemiş olanlar bile vardır.

Gene aynı raporda belirtildiğine göre psikososyal etmenler, şiddet, alkol ve uyuşturucuların yarattığı etkiler, stres, sigara ve HIV/AIDS gibi bir bölümü yeni yeni ortaya çıkan sorunlar da hastalık ve ölümlerin tüm dünyada yaygınlaşmasını tetiklemektedir. Özellikle restoranlarda, eğlence yerlerinde ve hizmet sektörlerinde çalışanları etkileyen sigara çalışma yaşamıyla ilgili hastalıklar yüzünden meydana gelen ölümlerde yüzde 14'lük paya sahiptir (bu yaklaşık 200 bin ölüm demektir). ILO'nun tahminlerine göre salgının başlamasından bu yana HIV/AIDS'in işgücüne verdiğini toplam kayıp sayısı tüm dünyada 28 milyonu bulmuştur. ILO eğitim programı "Çalışma Yaşamındaki Psikososyal Sorunların Ele Alınması" (SOLVE) bu tür sorunlara karşı birçok ülkede genel politika ve işyeri düzeyinde sürdürülmektedir.

ILO'ya göre uluslararası, bölgesel, ulusal ve işletme ölçeklerinde başlatılacak girişimler, çalışma yaşamıyla ilgili sağlık sorunlarının ve ölümlerin önlenmesinin veya azaltılmasının önkoşuludur. ILO bu amaca yönelik olarak beş uçlu bir "Küresel Strateji" geliştirmiştir. Bu strateji, 1981 tarih ve 155 sayılı İş Güvenliği ve Sağlığı Sözleşmesi gibi halen mevcut araçlarla iş güvenliği ve sağlığı alanındaki diğer ILO standartlarının yaygınlaştırılmasını öngörmektedir. Ülkelerdeki iş güvenliği ve sağlığı sistemlerinin üç taraflı işbirliği yoluyla güçlendirilmesi temel önemde olup yasal düzenlemeler, bunların uygulanması, kurallara uyulması, iş teftiş kapasitesi, bilgi yönetimi, enformasyon, görüş alışverişi, araştırma ve destek hizmetleri bu kapsamda ele alınmaktadır. ILO-OSH2001 gibi yönetim sistemleri de son derece önemlidir; ancak bunlar yasalar, yönetmelikler ve etkili uygulamalarla en fazla yararı sağlayabilmektedir. Bu arada iş müfettişlerinin işyerlerini tehdit eden "baş belaları" olarak görülmemeleri gerekir; tersine, en iyi teftiş sistemlerine sahip ülkeler aynı zamanda tüm dünyada rekabet güçleri en gelişkin olan ülkelerdir.

SafeWork programı müdürü Takala sözlerini şöyle sürdürmüştür: "ILO, bu konuda ulusal politikalar geliştirmekte olan ülkelere aktif destek sağlamaktadır. Örneğin, **Arjantin** ve **Kolombiya**'da oluşturulan üç taraflı inşaat güvenlik komiteleri bu sektöre ilişkin olası ulusal politika ve programları tartışıp geliştirmeyi amaçlamaktadır. **İrlanda**, **İsrail** ve **Arjantin** yakınlarında ILO Yönetim Sistemleri Kılavuzu'nu benimsemek üzere ILO ile anlaşma imzalamışlardır.

Başka olumlu gelişmeler de vardır. Örneğin, ILO'nun Asbest Sözleşmesi'ni onaylayan 28'inci ülke olan **Japonya** bu maddeyi tümüyle yasaklamayı planlamaktadır. **Lüksembourg** iş güvenliği ve sağlığı alanında ki 21 ILO Sözleşmesini onaylamaya karar vermiştir. **Çin** 155 sayılı Sözleşme'yi onaylama perspektifiyle iş güvenliği ve sağlığı alanında kapsamlı bir ülke profili çıkartmıştır. İş Teftişi Sözleşmesi, sonuncusu **Estonya** olmak üzere bugüne kadar toplam 134 ülke tarafından onaylanmıştır.

ILO'nun yeni Küresel Stratejisi iş güvenliği ve sağlığı alanında önleyici çabaların yoğunlaştırılması ve kaynakların harekete geçirilmesi açısından bu alandaki uluslararası işbirliğinin geliştirilmesini temel etmenlerden biri olarak görmektedir. ILO tarafından ilan edilen 28 Nisan İş Güvenliği ve Sağlığı Günü çerçevesinde bu yıl 115 ülke çeşitli etkinlikler düzenlemiştir. ILO, bu günü, sendikaların geleneksel Ölmüş ve Yaralanmış İşçileri Anma Günü'nü kurum-sallaştırmak için ilan etmiştir.

ILO bu alanda Dünya Sağlık Örgütü (WHO), Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (IAEA), Uluslararası Denizcilik Örgütü (IMO), Uluslararası İş Sağlığı Komisyonu (ICOH), Uluslararası Mesleki Hijyen Derneği (IOHA), Uluslararası İş Müfettişleri Derneği (IALI), Uluslararası Ergonomi Derneği (IEA) ve diğerleri ile yakın işbirliği içindedir. Bu işbirliği çerçevesinde başlatılan girişimler arasında Silikozu Ortadan Kaldırma Küresel Programı ve WHO ile Ortak Afrika Girişimi; dokuz uluslararası kuruluş ile birlikte kimyasal güvenlik; IAEA ile birlikte radyasyondan korunma; IMO ile birlikte gemi söküm işlerinde güvenlik ve sağlık ve Sınır Ötesi atıklarla ilgili Basel Sözleşmesi; ICOH ile birlikte temel iş sağlığı hizmetleri ve diğer çalışmalar yer almaktadır.

ILO, düzenleyicileri arasında kendisinin de yer aldığı Dünya İş Güvenliği ve Sağlığı Kongresi'ni bu alandaki teknik ve pratik deneyimlerin paylaşıldığı bir platform olmanın ötesinde, çalışma yaşamındaki kazalar ve hastalıkların insani ve ekonomik maliyetleri konusunda bilinç ve duyarlılığı geliştirmenin önemli bir aracı ve vesilesi saymaktadır.

***

* www.ilo.org/public/english/protection/safework/wdcongrs17/intrep.pdf.

ILO-IPEC tarafından aday gösterilen yeni ergonomik dokuma tezgahı mucidi 2005 Teknik Müze Ödülüne layık görüldü

Yeni tezgah halı dokuma sektöründe çocuk işçiliğini azaltacak

ILO-IPEC nominated inventor of new ergonomic loom honored with 2005 Tech Museum Award

New loom is helping reduce child labour in carpet weaving sector

Yetişkin dokuyucuların çalışma koşullarını iyileştirip gelirlerini artırarak halı dokuma sektöründe çocuk işçiliğinin azaltılmasına katkıda bulunacak olan yeni "ergonomik" tezgahın mucidini, yeni teknolojilerin kullanımı veya geliştirilmesiyle topluma yarar sağlayacak öncü çalışmasından dolayı 2005 Teknoloji Müze Ödülü verildi.

Pakistan'ın Lahor kentindeki Çalışma Koşulları ve Çevre Geliştirme Merkezi (CIWCE) Müdürü Saeed Awan, 250,000 dolarlık ödülü diğer dört adayla paylaşacak. Bu ödül her yıl olmak üzere ABD'de California eyaleti San Jose kenti Teknolojik Yenilikler Müzesi tarafından verilmektedir.

Awan, Çocuk İşçiliğinin Önlenmesi Uluslararası Programı (IPEC) adına halı dokuma sektöründeki çocuk işçilerin sağlık ve güvenlikleri ile ilgili bir risk değerlendirmesi gerçekleştirmiştir. Yapılan araştırma, halı dokuyucularının yüzyıllardır değişmeden kalan tezgah tasarımı yüzünden önemli sağlık sorunlarıyla karşılaştıklarını ortaya koymuştur. Sonuçta Awan yetişkin dokuyucular için "ergonomik" bir tezgah fikrini geliştirmiştir. Awan, konuya ilişkin olarak şunları söylemiştir: "Ödülün gerçek sahipleri milyonlarca halı dokuyucusudur. Bu tezgahın ülke ölçeğinde benimseneceğini ve çocuk işçilerin sayısını azaltacağını umuyorum."

Yeni tezgahlar ILO-IPEC tarafından Pakistan'ın üç ilçesinde 30 eve ve işyerine yerleştirilmiştir. Sonuçta, yetişkin dokuyucuların sağlık durumlarında önemli iyileşmeler sağlanmıştır. Kimi örneklerde yetişkinler daha sağlıklı ve verimli hale geldiklerinden gelirlerde yüzde 100'e varan artışlar olmuştur. Ayrıca, aileler

çocuklarının dışarıda çalışmalarına daha az bağımlı duruma geldiklerinden bu sektördeki çocuk işçiliği de azalmıştır.

IPEC bu yöntemi, aileleri, dışarıda çalışmak yerine okula göndermeye özendirmek amacıyla kullanmaktadır. Bugüne dek ILO-IPEC, halı üreticilerinin ve ABD Çalışma Bakanlığı'nın (USDOL) finansal desteğiyle bu sektörde çalışan yaklaşık 26 bin çocuğun rehabilitasyonunu sağlamıştır. 1988 yılında kurulan Lahor'daki Çalışma Koşulları ve Çevre Geliştirme Merkezi Pencap eyaletindeki Çalışma Bakanlığı bünyesinde faaliyet göstermektedir ve işyerlerindeki güvenlik ve sağlık koşulları ile çevrenin iyileştirilmesine yönelik eğitim, enformasyon ve danışmanlık hizmetleri vermektedir.

Ödülleri veren müze Başkanı "Ödül kazananların başarılarını kutlayarak, başkalarını da teknolojiyi daha güvenli, sağlıklı ve eşitlikçi bir dünya için kullanacak sosyal girişimcileri özendiriyoruz."

***

Daha fazla bilgi için: Saeed Awan, Çalışma Koşulları ve Çevre Geliştirme Merkezi Müdürü, Lahor Pakistan. Tel: 042-5150042, Faks: 042-5123537, E-mail: awosh@brain.net.pk.

Ödüller ve kazananlar hakkında daha fazla bilgi için: www.techawards.org. Tezgahları deneyen ILO-IPEC Projesi için: Taseer Alizai, Project Manager ILO-IPEC Carpet Project 182-Model Town Lahor. Tel: 042-5842394-5, E-mail: ilo@lhr.comsats.net.pk. Guy Thijs, IPEC Direktörü, Uluslararası Çalışma Ofisi, route des Morillons, CH-1211 Cenevre 22 Switzerland Email: thijs@ilo.org.

Yeni ILO araştırmasına göre Latin Amerika'da çocuk işçiliğinin önlenmesi önemli ekonomik yararlar sağlayacak

Eliminating child labour in Latin America will produce major economic benefits, says new ILO study

ILO tarafından yeni yayınlanan bir çalışmaya* göre Latin Amerika'da çocuk işçiliğinin ortadan kaldırılması gelecek 20 yıl içinde çocukların eğitimde yer almaları ve sağlık durumlarının iyileşmesi sayesinde yaklaşık 340 milyar dolarlık bir ekonomik kazanım sağlayacaktır.

ILO'nun Çocuk İşçiliğinin Önlenmesi Uluslararası Programı (IPEC) tarafından hazırlanan çalışma, çocuk işçiliğinin önlenmesi halinde elde edilecek kazanımların kayıpları çok büyük ölçüde telafi edeceğini, 2006 ile 2020 yılları arasında yapılacak yaklaşık 105 milyar dolar civarındaki yatırımın net ekonomik getirisinin 235 milyar dolar civarında olacağını belirtmektedir.

Araştırma, 5 ile 17 yaş arası 19.7 milyon çocuğun halen çalışmakta olduğu tahmin edilen 19 bölge ülkesini kapsamaktadır. Bu ülkeler, Arjantin, Belize, Bolivya, Brezilya, Kolombiya, Kosta Rika, Şili, Ekvador, El Salvador, Guatemala, Honduras, Meksika, Nikaragua, Panama, Paraguay, Peru, Dominik Cumhuriyeti, Uruguay ve Venezuela'dır.

Araştırma, ILO tarafından 2004 yılında yayınlanan Her Çocuğa Yatırım, Çocuk İşçiliğinin Ortadan Kaldırılmasının Maliyet ve Yararlarına İlişkin Ekonomik Araştırma** başlıklı çalışmada başvurulan yöntemi kullanmaktadır. Maliyet-yarar analizi, çocuk işçiliği ile ilgili iki ILO Sözleşmesini (asgari yaşla ilgili 138 sayılı Sözleşme ve çocuk işçiliğinin en kötü biçimleri ile ilgili 182 sayılı Sözleşme) uygulamanın ekonomik sonuçları üzerinde durmaktadır.

Latin Amerika'da çocuk işçiliğinin ortadan kaldırılmasının maliyetiyle ilgili bir analiz yapılması çağrısı ilk kez geçen yıl Kosta Rika'nın San Jose kentinde yapılan çocuklar ve gençlikle ilgili meselelerden sorumlu bakanların ve üst düzey yetkililerin VI. İbero-Amerikan Toplantısında dile getirilmişti. Araştırma, ILO-IPEC Orta Amerika, Panama, Dominik Cumhuriyeti, Haiti ve Meksika Alt Bölge Programı ile

bölgesel sentez raporuna dayanarak gerçekleştirilen ve Orta Amerika ile Dominik Cumhuriyeti, Güney Ucu ve And Ülkelerini kapsayan benzer ve birbirini tamamlayan dört araştırmaya dayanmaktadır (bunlardan son üçü yayında yer almaktadır).

ILO Orta Amerika Ofisi Müdürü Gerardina González konuya ilişkin olarak şunları söylemiştir: "Çocuk işçiliğinin ortadan kaldırılmasının net ekonomik getirileri pozitifdir. Salt ekonomik ölçütler dikkate alındığında bile sonuçların olumlu olacağını söyleyebiliriz. Elde edilen sonuçlar sosyal politikaların ve programların geliştirilmesinde temel alınacaktır."

Maliyet ve yararların hesaplanması

Araştırma sonuçları, çocuk işçiliğinin önümüzdeki 20 yıl içinde ortadan kaldırılması çalışmalarına ışık tutacak niteliktedir. Bu çerçevede, çocuk işçiliğinin en kötü biçimleri eğitim programlarının geliştirilmesiyle 10 yıl içinde ortadan kaldırılacaktır. Buna yönelik eğitim programlarının maliyeti 56.5 milyar dolar, çocuk işçiliğinin en kötü biçimlerinin ortadan kaldırılmasına yönelik doğrudan müdahalelerin maliyeti ise 14.9 milyar dolardır.

Araştırma, bunun ötesinde, hanelerin desteklenmesine yönelik çalışmaların maliyeti olarak 28.5 milyar dolar öngörmektedir. Aşırı yoksulluk içindeki ailelere mensup kız ve erkek çocukların okula gitmelerini sağlamak amacıyla gelir transferi yapılacaktır. Böylece, çocuğun çalışarak elde ettiği gelir eşdeğerinin yüzde 80'i gelir transferi olarak bu ailelere aktarılacaktır. Böyle bir programın idari masrafları ise toplam masrafların yüzde 5'i kadar tutmaktadır.

Araştırma, ayrıca, eğitim ve sağlığın getirilerini de hesaplamaktadır. Yapılan tahminler, araştırmaya konu olan 19 ülkede dolar cinsinden satın alma gücü paritesi esasına dayanmaktadır.

Araştırma, daha eğitilmiş ve daha sağlıklı bir nüfusla artan verimliliği ekonomik getiriler olarak tanım-

lamaktadır. Eğitim söz konusu olduğunda ILO, bu alandaki iyileşmelerin 20 yıllık dönem içinde sağlayacağı net nakit getiriyi 399 milyar dolar olarak hesaplamaktadır. Buna karşılık sağlık alanındaki iyileşmelerin getirisi 2.1 milyar dolardır.

ILO'nun tahminlerine göre halen tüm dünyada 246 milyon çocuk işçi vardır. Bunlardan 179 milyonu çocuk işçiliğinin en kötü biçimlerine maruzdur. Başka bir deyişle bu çocuklar fiziksel ve zihinsel sağlıklarını veya ahlaki değerlerini olumsuz yönde etkileyecek işlerde çalışmaktadırlar. Çocuk işçiliği ile ilgili ulusal programlar, 1992 yılında altı ülkenin katılımı

ile başlatılan ILO'nun IPEC programı çerçevesinde gelişmiştir. Tek bir donör ülke ile başlayan IPEC çalışmaları bugün 80 ülkeyi kapsamakta ve 30 donör tarafından desteklenmektedir.

***

* *Construir futuro, invertir en la infancia: Estudio económico de los costos y beneficios de erradicar el trabajo infantil en Iberoamérica*, ILO, San Jose, Kosta Rika, Eylül 2005, ISBN 92-2-317702-2. <http://www.oit.org.pe/ipec>

** *Investing in Every Child. An Economic Study of the Costs and Benefits of Eliminating Child Labour*, ILO Cenevre, Aralık 2003, ISBN 92-2-115419-X. www.ilo.org/public/english/standards/ipec/publ/download/2003_12_investing-child.pdf

Pakistan'daki deprem yaklaşık 1.1 milyon iş kaybına yol açmış olabilir

Some 1.1 million jobs may have been lost in Pakistan due to quake

ILO tarafından 17 Ekim tarihinde yapılan açıklamaya göre Güney Asya'da Pakistan'ın belirli bölgelerinde yıkıma yol açan deprem sonucunda 1.1 milyon iş kaybının meydana gelmiş olması tahmin edilmektedir. Aynı açıklamaya göre, milyonlarca kişiye depremle birlikte daha da ağırlaşan yoksullaşma karşısında belirli bir ferahlama sağlamak için verimli ve emek yoğun iş imkanları yaratılması gerekmektedir.

ILO Genel Müdürü Juan Somavia'nın açıklaması şöyledir: "Yaygın yıkımla ilgili olarak ulaşılan raporlar, milyonlarca kişinin geçim imkanlarının yok olduğunu veya tehdit altında bulunduğunu göstermektedir. İnsani yardımlar ve yeniden imar çalışmaları sürerken bizim de insana yakışır ve üretken iş imkanları yaratıp bu insanların geçimlerini güvence altına alacak girişimleri hemen başlatmamız gerekiyor."

8 Ekim'de meydana gelen güney Asya depremini izleyen günlerde yapılan ilk değerlendirmelere göre* Kuzeybatı Sınır Bölgesi ve Keşmir'in Pakistan yönetiminde bulunan kısmı dahil olmak üzere depremden etkilenen bölgede altyapı ve işyerleri büyük ölçüde tahrip olmuş, kırsal kesimdeki hayvanlarla birlikte tarım araçları da telef olmuştur. Değerlendirmelerde, Pakistan'ın depremden en ağır hasar gören yörelerinde "insanların yeniden gelir getirici işler yapabilme için önemli bir destek gerekmektedir."

ILO tarafından belirtildiğine göre, durumun daha da

ağırlaşmasına neden olan bir etmen de depremle yıkıma uğrayan yörelerin aynı zamanda Pakistan'ın en yoksul yöreleri olmasıdır. ILO'nun tahminlerine göre depremden etkilenen yörelerde toplam 2.4 milyon insan çalışmaktaydı ve bu çalışanların 2 milyon kadarı ve aileleri depremden önce yoksulluk sınırı olarak belirlenen günde 1 doların altında kazanç düzeyinde yer almaktaydı.

Somavia bu gerçekten hareketle şu gözlemde bulunmuştur: "Bu insanlar, kısa süreliğine de olsa işlerini yitirmekle bu kez aşırı yoksulluk içine düşmüş görünmektedirler."

Bağımlılar, kadınlar ve çocuklar üzerindeki etkiler ILO'ya göre depremden önce bu yörede çalışan her kişi, kendisi dışında, ortalama olarak ikiden fazla sayıda kişinin geçimini sağlıyordu. Bu ise "işlerini yitiren 1.1 milyon kişinin ötesinde 2.4 milyon kişinin daha geçiminin tehlikeye düşmesi" anlamına gelmektedir ve "bu bağımlı nüfusun yarısından fazlasını 15 yaşından küçüklerin oluşturduğu tahmin edilmektedir."

Yapılan ilk değerlendirmeye göre, "depremden etkilenen yörelerdeki insanların hem çalışıp hem de yaşadıkları kırsal ekonominin yeniden canlandırılması acil ve zorlu bir görev oluşturmaktadır. Depremden önce yöredeki 1.4 milyon tarımsal faaliyetlerle uğ-

raşmakta olan kesimin tahminen yüzde 40'ı işlerini kaybetmiştir. Bu arada, temel gıda maddelerini sağlayan ve tarımsal işlerde kullanılan hayvanlar da felaket sonucu büyük bir kayba uğramıştır.”

ILO değerlendirmesi, ayrıca, nüfusun yaklaşık üçte birlik kesimine iş imkanları sağlayan orta ve küçük yerleşimlerin de harabe haline geldiğine işaret etmiş, kentsel alanlarda yaşayanların çoğunun çalıştığı kayıt dışı ekonomik işlerin de tahrip olduğuna dikkat çekmiştir. ILO'ya göre kentsel kayıt dışı ekonominin yeniden inşası için acil yardım ve destek gerekmektedir.

ILO'nun tahminlerine göre depremden etkilenen bölgede 730 bin kişi hizmetler sektöründe (çoğu kayıt dışı olmak üzere), 230 bin kişi de sanayide (en başta inşaat, imalat, elektrik-su ve madencilik) çalışmaktaydı. Hepsi birlikte ele alındığında bu işçilerin yarısından fazlasının başlıca geçim kaynaklarından birini yitirmiş olmaları olasılığı yüksektir.

İstihdam odaklı müdahalelere acil ihtiyaç

ILO, depremden etkilenen yörelerdeki nüfusun gereksinimlerinin karşılanması açısından, yeni istihdam ve gelir imkanları yaratacak programların, halen yürütülmekte olan yardım çalışmaları kapsamında gündeme gelmesi gereken rehabilitasyon ve yeniden imar programlarına içselleştirilmesinin önemini vurgulamıştır.

Bu kapsamda yapılması gerekenler arasında, yeniden imar çalışmaları kapsamında gündeme gelecek işlere yönelik enformasyon ve kısa süreli eğitim hizmetleri; gerek kentsel gerekse kırsal alanlarda küçük işlerin ve gelir getirici varlıkların oluşturulmasına yönelik finansal ve kurumsal destek; başka ülkelerde çalışanların memleketlerine gönderdikleri dahil dışardan gelen kaynakların acilen gerek duyulan temel hizmetlere yönlendirilmesi ve bütün bunları sağlayacak kurumsal mekanizmaların oluşturulması yer almaktadır.

Somavia'ya göre “temel altyapıların, yani yolların, elektrik ve su gibi hizmetlerin, okulların ve hastanelerin yeniden yapılması istihdam yaratabilecektir” ve

bu da insana yakışır ve verimli, ancak emek yoğun yöntemlerin kullanılmasını gerektirmektedir”.

Bu tür programlara örnek olarak şunlar verilebilir:

- Felaket sonucu ölenlerin belirlenmesi ve kayıtlara geçirilmesi.
- İş arayanların kayda geçirilmesi, sınıflandırılması ve vasıflı işgücü gerektiren imar çalışmalarına işçi tahsisi.
- Acil durum istihdam hizmetlerine yönelik yerel kapasite geliştirilmesi.
- İşsizlerin mevcut iş imkanlarına yönlendirilmesi.
- Yerel yönetimin nüfusun gereksinim duyduğu temel hizmetleri verme ve gerek acil durumlar sırasında gerekse daha sonrasında imar çalışmalarını eşgüdümüne kavuşturma kapasitesinin geliştirilmesine yardımcı olma.
- Kamusal altyapının rehabilitasyonu ve yeniden yapımında istihdam yoğun yaklaşımlara ağırlık tanınması ve böylece yerel nüfusun iş imkanlarının azamiye çıkartılması.
- Felaketten ağır biçimde etkilenmiş hanelerdeki kadınlara ve erkeklere imar çalışmalarında görev alabilmeleri için kısa süreli beceri kursları verilmesi.
- Felaketten ağır biçimde etkilenmiş hanelere acilen gereksinim duyulan istihdam ve geçim yolları sağlamak üzere beceri geliştirme ve küçük ölçekli iş yönetimi eğitimi verilmesi.

Bütün bu öğeleri içeren bir öneri, Birleşmiş Milletler tarafından yapılan 272 milyon dolarlık acil başvuruda yer almaktadır.

ILO, yaşanan deprem felaketinin, zaten güç durumda olan çocukların durumunu daha da güçleştirebileceğine dikkat çekmiştir. Çoğu kimsesiz, evsiz ve okulsuz kalmış olabilecek bu çocukların alternatif desteklere yönelmeleri olasıdır. Ayrıca, bölgedeki kadınlar ve gençler insana yakışır işler bulma ve yoksulluk çemberinin dışına çıkma açısından öteden beri güç

durumdaydılar. Acil yardımlar yapılmadıkça bu kesimler arasındaki yoksulluk daha da artacak, binlerce genç ve kadın gelecek umudundan büsbütün yoksun kalacaktır.

ILO Genel Müdürü Somavia sözlerini şöyle tamamlamıştır: “Deprem sonrası çalışmalar kolay yürüyeceğe benzememektedir. Depremden etkilenenler, kendilerine ve ailelerine geçim yolları bulmak için bölgenin güç koşullarına karşı yıllarca uğraş vermiş onurlu insanlardır. Zorlu uğraşlarla edinebildikleri birçok varlık tahrip olmuştur. Acilen gereken, gele-

cek için insana yakışır iş imkanları ve geçim kaynakları oluşturma çabalarını izleyip desteklemektir. ILO, bu yöndeki küresel uğraşta yerini alarak, ülkedeki yetkililerle birlikte ailelerin ve toplulukların kendilerini toplamalarına, yaşamlarını yeniden kurmalarına ve umudu yeniden yeşertmelerine yardım etmeye hazırdır.”

***

* Web sayfası bilgileri için: www.ilo.org/public/english/employment/strat/stratprod.htm; belgenin kendisi için: www.ilo.org/public/english/employment/strat/download/getpak.pdf.

Küresel tekstil ve giyim sanayi MFA'nın işlere etkisi konusunda ILO'nun yeni bir rol üstlenmesini bekliyor

Global textile and clothing industry urges new role for ILO on post-MFA jobs impact

Küresel tekstil ve giyim sanayi (TG), ILO'nun tüm dünyada milyonlarca işi etkileyen Çok Elyaflı Düzenleme'nin (MFA) devreden çıkarılmasının arifesinde bu sanayinin karşı karşıya kaldığı “devrimi” ele alması çağrısında bulunmuştur.

Tekstil ve giyim sektörünü temsil eden işveren ve işçi kesimleriyle hükümetlerin bu konuda ILO'ya yaptıkları çağrı, yılda 350 milyar dolar tutarında bir değeri temsil eden, 20 milyon kadar kişinin çalıştığı ve yüz binlerce işletmenin faaliyet gösterdiği sektörde MFA'nın devreden çıkması karşısında eşgüdümlü bir tepki olarak beceri geliştirme projelerinin desteklenmesini ve diğer önlemleri öngörmektedir.

24-26 Ekim toplantılarının başkanlığını yapan Jean-Jacques Elmiger şöyle demiştir: “Kotaların kaldırılmasıyla birlikte tüm dünyadaki TG sektörü, birtakım endişelerin yanı sıra çeşitli görevleri ve fırsatları da gündeme getiren bir devrim yaşamaktadır. İşbirliğine dayalı sürdürülebilir stratejiler geliştirmek için belki küçük, ama önemli bir fırsatlar penceresine sahibiz.”

Bu toplantı, MFA'nın devreden çıkmasının getireceği sonuçları tartışmak, bu durumun sektördeki işler, işletmeler ve küresel tekstil ve giyim arz zincirleri üzerindeki etkilerini ele almak üzere hükümetlerle işçi ve işveren kesimi temsilcilerinin bir araya geldikleri ilk toplantıydı. Toplantıya, resmen davet edilenlerin ötesinde çok sayıda kişinin katılması, bu sektörün geleceğine ilişkin tartışmaların üç tarafça ele alınmasına

ilişkin duyarlılığın ifadesi olarak görülmektedir.

Bir araya gelen katılımcılar, sanayide gerçekleştirilmesi gereken uyum değişikliklerine yönelik çok taraflı girişimlere ILO katkısının dört ana unsur üzerinden gerçekleşebileceği konusunda anlaştılar:

- sektördeki işçilerin ve yöneticilerin becerilerini geliştirmek ve çalışanların istihdam olunabilirliğini artırmak üzere başlatılacak girişimlerin desteklenmesi;
- istihdama ilişkin daha gelişkin ve güncel bilgiler sağlanması, temel uluslararası çalışma standartlarına uyumla ilgili ayrıntıların belirlenmesi dahil olmak üzere yeni bir küresel analiz ve enformasyon hizmeti geliştirilmesi;
- ILO'nun temel çalışma standartlarını onaylayıp yaşama geçirmeye hazır ihracatçı ülkelere gelen talep üzerine bu ülkelere uyum ve telafi edici önlemler konusunda yardımcı olunması;
- hükümetlerle işçi ve işveren kuruluşları arasında, TF zincirinde, ilgili uluslararası kuruluşlar ve organlarla üretim ve satın alma bağlantıları sağlayacak bir küresel sosyal sorumluluk diyalog forumu oluşturulması.

ILO'nun MFA ile ilgili konulardan sorumlu Direktör Sally Paxton'a göre “Bu stratejiler bir yandan sanayi için pozitif ve pekiştirici bir ortam oluştururken diğer

yandan da işçilerin haklarına saygı gösterilmesini, sosyal diyalogu, sınıai ilişkileri, rekabeti ve verimliliği sağlayacaktır.”

Grup ayrıca gelişmiş ülkelere mal sağlayan ülkelerde uluslararası çalışma standartlarına uyulmasını sağlamaya yönelik girişimlere destek vermeleri, gelişmekte olan ve en az gelişmiş ülkelere teknik destek sağlamaları ve sosyal açıdan sorumluluk taşıyan işgücü yeniden yapılanma programlarının uygulanmasını kolaylaştırmaları çağrısında bulunmuştur.

Bu arada grup gelişmekte olan ülkelerden, rekabeti geliştirme yönündeki araştırmalarla, insana yakışır iş kavramını bir arada değerlendirme, özellikle MFA sonrası ortamın sosyal ve ekonomik boyutlarını izlemek üzere ülke ölçeğinde üç taraflı organlar oluşturma doğrultusunda stratejiler geliştirmelerini istemiştir.

Grubun en az gelişmiş ülkelere yaptığı çağrı ise, TG sektörünün içindeki ve dışındaki becerilerin ve istih-

dam olunabilirliğin artırılabilirliğini sağlayacak eğitim ve yeniden eğitim programlarının geliştirilmesi yönündedir. Toplantı, bu geçiş sürecinde toplumsal ve ticari çıkarları dengeleyecek ortaklıklara dayalı ve sorumluluk taşıyan bir arz zincirinin geliştirilmesi gerekliliğini kabul etmiştir.

ILO'dan bütün bu çabalara destek sağlaması istenmektedir.

Toplantının bir özetini yapan başkan, dile getirilen görüşlerin çeşitliliğine ve farklılığına karşın, ILO'nun Dünya Bankası, Küresel Anlaşma, DTÖ, OECD Çok Uluslu Şirketler Kılavuzu ve MFA Forumu gibi kuruluşlarla daha aktif bir işbirliği içine girmesi gerekliliği konusunda görüş birliği oluştuğunu belirtti. Toplantı bunların arasında özellikle MFA Forumu ile yapılacak işbirliğinin önemi üzerinde durmuştur. MFA Forumu, kota sisteminin devreden çıkmasından sonra ülkelerin ortaya çıkan yeni duruma uyum sağlamalarına yönelik yollar araştıran çok taraflı bir gruptur.

ILO ANKARA'DAN HABERLER – NEWS FROM ILO ANKARA

Sosyal Diyalog Projesi Faaliyetleri

ILO'nun 2004 yılından bu yana Gaziantep ve Çorum illerinde uygulamakta olduğu **İstihdamın Geliştirilmesi ve Kayıtdışı İstihdamın Ele Alınması** proje çalışmaları geçtiğimiz ay da devam etti.

8-11 Kasım 2005 tarihleri arasında Gaziantep'te, bunu takiben Çorum'da 1.5 gün süren toplantılar düzenlendi. Bu illerde istihdamın geliştirilmesi ve kayıtdışı ekonominin azaltılmasına yönelik yerel ve ulusal önerilerin oluşturulup tartışıldığı bu toplantılara illerdeki sosyal taraflar ve Ankara'dan Ulusal Eylem Komitesi üyeleri katıldılar.

Toplantılara ILO-Cenevre'den uzmanlar **Christopher Land-Kazlauskas** (Diyalog Departmanı), **Ümit Efendioğlu** (Entegrasyon Departmanı), **Ludek Rychly** (Diyalog Departmanı) ve ILO Türkiye Direktörü **Gülay Aslantepe** katıldılar ve katılımcılara bilgi ve birikimlerini aktardılar.

Social Dialogue Project Activities

The activities within the framework of the social dialogue project to **promote local employment and address the unregistered economy** executed by the ILO in the provinces of Çorum and Gaziantep since 2004, continued last month.

Three workshops were held in November: In Gaziantep during the week of 8-11, a 1.5 day workshop followed by a similar workshop in Çorum brought together the social partners and members of the National Steering Committee attending from Ankara. During the workshop local and national recommendations on promoting employment and reducing the informal economy were deliberated and formulated.

ILO experts from Headquarters **Christopher Land-Kazlauskas** (ED/DIALOGUE), **Ümit Efendioğlu** (INTEGRATION), **Ludek Rychly** (DIALOGUE) and ILO-Ankara Director **Gülay Aslantepe** were at the workshops to give presentations, share experiences and facilitate discussion.

Eğitim programına Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, TİSK, TÜRK-İŞ, HAK-İŞ, DİSK, İŞKUR, ve Çorum and Gaziantep illerinde İl İstihdam Kurullarından yerel temsilciler katıldılar.

30 Kasım – 1 Aralık tarihlerinde ILO-Ankara Ofisi'nde yapılan üçüncü eğitim çalışmayı sosyal diyalog projesinde yer alan işçi konfederasyonu üyelerine yönelikti. Eğitimi yöneten ICFTU (Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu) Orta ve Doğu Avrupa Biriminden **Sergejus Glovackas**, ICFTU'nun enformel ekonomi programını ve AB'nin bu konudaki – özellikle yeni AB üyelerine yönelik – faaliyetlerini anlattı. Katılımcılar kayıtdışı istihdamı azaltmak için kamu kuruluşları, sivil toplum ve işverenler ile gerekli işbirliği planları üzerinde çalıştılar.

Participants of the workshops were representatives of Ministry of Labour and Social Security, TİSK, TÜRK-İŞ, HAK-İŞ, DİSK, İŞKUR and the local representatives of the Provincial Employment Boards of Çorum and Gaziantep.

A third workshop was held during 30 November – 1 December which was geared to the worker representatives of the major trade union confederations in the pilot provinces. Held at ILO-Ankara premises, this training workshop was given by **Sergejus Glovackas** of the ICFTU, Central and Eastern Europe (CEE) Unit. He presented the ICFTU program on the informal economy in CEE and the EU activities to reduce it with special emphasis on the new EU member states. The participants discussed and formulated trade union collaboration plans with the state and civil society institutions and employers to reduce unregistered employment.

Kocaeli'de “Kendi İşini Kur” eğitimi verildi

İŞKUR ve ILO tarafından ortaklaşa yürütülen **Türkiye'de Yeniden Yapılanmaya Eşlik Edecek Aktif İşgücü Piyasası Politikaları** projesi kapsamında 26 Eylül – 1 Ekim tarihleri arasında ILO-Ankara tarafından Kocaeli'de “Kendi İşini Kur” eğitimi verildi. Eğitime Kocaeli İŞKUR personeli ve ilde girişimcilik katkı sağlayacağı düşünülen sosyal taraf temsilcilerinden oluşan 20 kişi katıldı.

Eğitimin açılışına katılan ILO Türkiye Direktörü Gülay Aslantepe, konuşmasında projenin hedef ve beklentilerine ve KİK eğitiminin amaçlarına değindi. Proje koordinatörü **Derya Demirdizen Çevik** katılımcılara proje kapsamındaki faaliyetleri ve bu eğitimin projedeki önemini aktardı.

Eğitim, ILO uzmanı **Christine von Harrach** tarafından verildi. “Eğitimcilerin eğitimi” olarak düzenlenen bu programda katılımcılara dünyanın çeşitli ülkelerinde girişimcilik örnekleri aktarıldı.

“Start Your Business” training given in Kocaeli

As one of the final activities of the ILO/ISKUR pilot project in Kocaeli on **Active Labour Market Policies for Restructuring in Turkey**, “Start Your Business” training was given to 20 participants from İŞKUR and social partners involved in entrepreneurship. The training was organized by ILO-Ankara and took place the week of 26 September – 1 October.

During the opening of the training program ILO-Ankara Director Gülay Aslantepe described the goals and expected outputs of the project along with the objectives of the SYB training. Project coordinator **Derya Demirdizen Çevik** detailed the activities of the project and explained the significance of the training to the project.

ILO training specialist **Christine von Harrach** gave the training which was geared to ‘train the trainers’ in starting a business. Examples of entrepreneurship in different countries were illustrated during the training.

ILO “Güvenlik Kültürü” konulu iş sağlığı ve güvenliği konferansına katıldı

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen **4. Uluslararası İş Sağlığı ve Güvenliği Bölgesel Konferansı** 15-17 tarihleri arasında gerçekleştirildi. Türkiye Direktörü konferansın açılış töreninde yaptığı konuşmada İSG alanındaki ILO normlarına ve güvenlik kültürü kavramına değindi. Konferansta ILO Genel Merkezi Cenevre SAFEWORK Birimi uzmanlarından **Michele Nahmias**, “ILO’nun Güvenlik Kültürü Yaklaşımı”, **Brigitte Froneberg** ise “Meslek Hastalıklarında Tanı Geliştirilmesi” başlıklı sunum yaptılar.

Katılımcılar konferans boyunca açık olan ILO standında sergilenen iş sağlığı ve güvenliği konusundaki ILO yayınlarını inceleme ve sipariş etme olanağını buldular.

KISA . . . KISA . . .

ILO Türkiye Direktörü Gülay Aslantepe, ILO’yu temsilen aşağıdaki etkinliklere katıldı:

- *1-3 Ekim, Antalya* – **Türkiye Metal Sanayicileri Sendikası** tarafından düzenlenen ve AB entegrasyonunda yapılması zorunlu gelişimlerin değerlendirildiği **Gelişim’05** başlıklı uluslararası konferans
- *12 Ekim, Ankara* – Devlet Planlama Teşkilatının Dokuzuncu Kalkınma Planı hazırlıkları çerçevesinde, **İşgücü İhtisas Komisyonu** toplantısı
- *13 Ekim, İzmir* – Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı ve Uluslararası Mesleki Sağlık Komisyonu, ICOH tarafından ortaklaşa düzenlenen **Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülkelerde İşsizlik, Eksik İstihdam, Enformel İstihdam ve Sağlık Üzerine Etkisi** konferansında enformel ekonomi politikalarının oluşturulması konulu tebliğ sunulması
- *29-30 Ekim, Mardin* – GAP, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı ve Marmara Grubu Vafkı tarafından ortaklaşa düzenlenen **Güneydoğu Anadolu’da Kadının Ekonomik Kalkınmasına Yönelik Stratejiler** konulu toplantı

ILO participates in occupational safety and health conference on “Safety Culture”

ILO-Ankara Director spoke about the ILO OSH norms and safety culture during her speech at the opening ceremonies of the **4th International Occupational Health and Safety Regional Conference**, held in Ankara on 15-17 November and organized by the General Directorate of Occupational Health and Safety of the Ministry of Labour and Social Security. During the conference, OSH expert **Michele Nahmias** of IFP/SAFEWORK, ILO Headquarters gave a presentation on “Safety Culture, the ILO Approach” and **Brigitte Froneberg** (also from SAFEWORK) on “Development of Diagnosis on Occupational Diseases.”

Also during the conference, a stand was set up where ILO publications in the area of occupational health and safety were exhibited. Conference attendees were able to examine these publications and place orders.

IN BRIEF

ILO-Ankara Director Gülay Aslantepe represented the ILO by participating in the following activities:

- *1-3 October, Antalya* – International Conference **Development’05**, focusing on the developments necessary for EU accession, organized by the **Turkish Employer Association of Metal Industries**
- *12 October, Ankara* – Meeting of **Specialization Commission on Labour** as part of State Planning Organization preparation for the 9th Development Plan
- *13 October, İzmir* – Presentation of lecture on policy making for the informal economy at the conference on **Health Impact of Unemployment, Underemployment and Informal Labour Problems of Developed and Developing Countries**, organized by Dokuz Eylül University School of Medicine, Department of Public Health and International Commission on Occupational Health, ICOH
- *29-30 October, Mardin* – Meeting on the topic of **Strategies on Economic Development of Women**, jointly organized by GAP (Southeastern Anatolian Project), United Nations Development Program and the Marmara Foundation

- 18 Kasım, Brüksel – Avrupa Komisyonu’nun düzenlediği **Sorumlu Tedarikçilik: Küresel Tedarik Zinciri Yönetiminin İyileştirilmesi** başlıklı konferansta ILO/AB tekstil sektöründe sosyal diyalog projesi hakkında tebliğ sunulması
- 5 Aralık, Ankara – GAP Girişimci Destekleme Merkezi GİDEM projesi çerçevesinde kurulacak olan **Kadın Girişimcilik Merkezi Çalıştayı**
- 18 November, Brussels – Presentation of paper on the ILO/EU textile sector social dialogue project at the conference on **Responsible Sourcing: Improving Global Supply Chains Management**, organized by the European Commission
- 5 December, Ankara – **Women Entrepreneurs Center Workshop**, Small and Medium Enterprise Development in Southeast Anatolia (GAP-GİDEM) project

IPEC'TEN HABERLER

Karataş'ta tarımda çalışan çocuklar artık okulda

Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü ile Adana Karataş'ta yürütülen “Mevsimlik tarım işlerinde en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliğinin eğitim yoluyla sona erdirilmesi” projesi çerçevesinde toplam 894 çocuk çalışma yaşamından çekilerek örgün eğitim programlarına yerleştirildiler. Bu çocuklardan 170 öğrenci ise farklı bir heyecan yaşadı. 9 Eylül 2005 tarihinde ILO Türkiye Direktörü Gülay Aslantepe ve Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürü **Servet Özdemir**'in katılımıyla Yemişli Sosyal Destek Merkezi'nde düzenlenen törenle 2005-2006 öğretim yılında devam edecekleri Mus-

Adana Karataş Sosyal Destek Merkezi

NEWS FROM IPEC

Children working in agriculture in Karataş now in schools

Under the “Eliminating worst forms of child labour in commercial agriculture through education initiatives project” conducted in Karataş (Adana) with the Ministry of National Education, General Directorate of Primary Education, 894 child labourers were withdrawn from commercial agricultural work and placed in formal education institutions. 170 of these children experienced a different kind of excitement. In a ceremony held on 9 September 2005 and also attended by Gülay Aslantepe, ILO-Ankara Director and **Servet Özdemir**, General Director of Primary Education, the children gathered at Yemişli Social Support Centre were sent

MEB/ ILO Karataş Projesi Eğitsel Etkinlik

Karataş Projesi Sportif Etkinlik

tafabeyli, Kozan ve Hilvan yatılı bölge ilköğretim okullarına uğurlandılar.

Ulusal Yönlendirme Komitesi toplandı

Ulusal Yönlendirme Komitesi Toplantısı 14 Eylül 2005 tarihinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Ahmet Erdem başkanlığında gerçekleştirildi. Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK) ve Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TÜRK-İŞ) tarafından ortaklaşa hazırlanan “En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin İşçi ve İşveren Ortak Girişimiyle Sona Erdirilmesi” isimli proje UYK tarafından oybirliğiyle kabul edildi. Projenin özellikle duyarlılık artırmaya yönelik bileşenlerinin kamoyunda önemli yankı bulması bekleniyor.

En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Sona Erdirilmesi için Zamana Bağlı Ulusal Politika ve Program Çerçevesine Destek Projesi Ara Değerlendirmesi yapıldı

10-21 Ekim 2005 tarihleri arasında ILO Genel Merkezi Cenevre tarafından bağımsız değerlendirme uzmanı olarak görevlendirilen **Herman Ketel** Türkiye’de yürütülen projeleri merkez ve saha düzeylerinde inceledi. Ankara’da proje ortaklarından Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü, İş Teftiş Kurulu Başkanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, TİSK ve TÜRK-İŞ yetkilileriyle görüştü. 19 Ekim 2005 tarihinde düzenlenen genişletilmiş ulusal yönlendirme komitesi toplantısında kolaylaştırıcılık yaptı. Adana, İzmir ve Ankara’da yürütülen projeleri yerinde inceleyerek saha çalışanları ve hedef kitle ile odak grup toplantıları ve bireysel mülakatlar gerçekleştirdi. Projeye kaynak sağlayan ABD Çalışma Bakanlığı yetkilileri, bağımsız değerlendirme raporunun ilk taslağına atıfla Türkiye IPEC projelerinin çok başarılı bulunduğunu ve işbirliğinden duydukları memnuniyeti dile getirdiler.

to the regional boarding schools they will be attending in the 2005-2006 school year.

National Steering Committee meets

The National Steering Committee met on 14 September under the chairmanship of Ahmet Erdem, Deputy Undersecretary of the Ministry of Labour and Social Security. The NSC unanimously adopted the project “Eliminating the Worst Forms of Child Labour through Joint Employer and Worker Initiatives” developed by the Turkish Confederation of Employer Associations (TİSK) and the Confederation of Turkish Trade Unions (TÜRK-İŞ). The project is expected to have a rather high public impact, especially with its component on awareness building.

Interim evaluation of the Project for supporting the Time Bound National Policy and Programme Framework on the Elimination of Worst Forms of Child Labour

Herman Ketel, who was designated by the ILO Headquarters in Geneva to conduct an independent evaluation on projects carried out in the country visited Turkey from 10 to 21 October 2005 and examined ongoing projects at both the central and field level. In Ankara, Mr. Ketel had interviews with project partners including the Labour Inspection Board (General Directorate of Labour, Ministry of Labour and Social Security); General Directorate of Primary Education, Ministry of National Education; the General Directorate of Social Services and Child Protection Agency (SHÇEK); and staff from the TİSK and TÜRK-İŞ. He was the facilitator during the expanded National Steering Committee meeting held on 19 October 2005. Mr. Ketel visited projects in Adana, İzmir and Ankara and conducted focus group meetings and interviews covering both project staff and target groups. As one of the parties funding the project, the US Department of Labour stated, referring to the first draft of the independent evaluation report, that IPEC projects in Turkey were quite successful and they were quite satisfied with their involvement in the project.

Birleşmiş Milletler günü kutlandı

24 Ekim Birleşmiş Milletler Günü hafta boyunca düzenlenen etkinliklerle kutlandı. 27 Ekim 2005 tarihinde IPEC Ulusal Program Koordinatörü **Nejat Kocabay** Adana, Karataş Yemişli İlköğretim Okulu sekizinci sınıf öğrencileriyle BM Teşkilatı'nın Türkiye'deki etkinlikleriyle ilgili bir söyleşi yaptı.

11 İlde Sokakta Çalışan Çocukların Eğitime Yönelendirilmesi projesi ara değerlendirme toplantısı yapıldı

ILO-IPEC ile Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından birlikte yürütülen proje kapsamında 11 ilde görev yapan sosyal hizmet uzmanları ve diğer saha çalışanları 22 Kasım 2005 tarihinde ILO Ankara Ofisi'nde toplandılar. Adana, Ankara, Antalya, Bursa, Çorum, Diyarbakır, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Kocaeli, Şanlıurfa'dan gelen temsilciler, IPEC Ankara Ofisi ve SHÇEK Genel Müdürlüğü yetkilileriyle birlikte projenin başlangıcından bu yana gerçekleştirilen etkinlikleri ve önümüzdeki döneme ilişkin çalışma planlarını paylaştılar. Proje kapsamında kullanılmaya başlanan veri programının sahadan merkeze etkin bir şekilde bilgi akışı sağlaması ve iller düzeyindeki eylem komitelerinin verimli çalışması için gerekli unsurlar toplantısının başlıca gündem maddelerini oluşturdu.

TİSK – TÜRK-İŞ ortak projesi yürütme komitesi ilk toplantısını yaptı

“En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin İşçi ve İşveren Ortak Girişimiyle Sona Erdirilmesi” projesi kapsamında oluşturulan merkez yürütme komitesi 24 Kasım 2005 tarihinde TİSK Genel Merkezi'nde toplandı. Projenin başlangıcında çok kuruluşlu müdahale stratejisini oluşturma kararlılığında olan her iki yürütücü kuruluş en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliğinin sona erdirilmesi için katkıda bulunacak tüm tarafları seferber etmeye hazırlanıyor.

United Nations day celebrations

24 October United Nations Day was celebrated by various activities during the week. On 27 October 2005, IPEC National Programme Coordinator **Nejat Kocabay** got together with 8th grade students from Karataş Yemişli Primary school in Adana to talk about the activities of the UN in Turkey.

Interim evaluation meeting for the Project on Channelling Street Children to Education in 11 Provinces

Social workers and field workers from 11 provinces working for the project jointly implemented by the ILO-IPEC and the General Directorate of Social Services and Child Protection Agency convened at the ILO Office in Ankara on 22 November 2005. Field workers coming from Adana, Ankara, Antalya, Bursa, Çorum, Diyarbakır, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Kocaeli and Şanlıurfa came together with the ILO Ankara Office staff and staff from the General Directorate of SHÇEK to discuss developments taking place since the first launch of the project and work plans for the coming term. Focus of discussions in the meeting was smooth information flow from the field to the centre under the new data programme and necessary steps to be taken to ensure effective working on the part of provincial level action committees.

Executive Committee of the TİSK–TÜRK-İŞ joint Project holds its first meeting

The Central Executive Committee established under the project “Eliminating the worst forms of child labour through the joints initiatives of employers and workers” held its first meeting on 24 November 2005 at the Headquarters of TİSK. Determined to develop a multi-agency intervention strategy from the very beginning, the two organizations are now preparing to mobilize all parties that can contribute to the elimination of the worst forms of child labour.

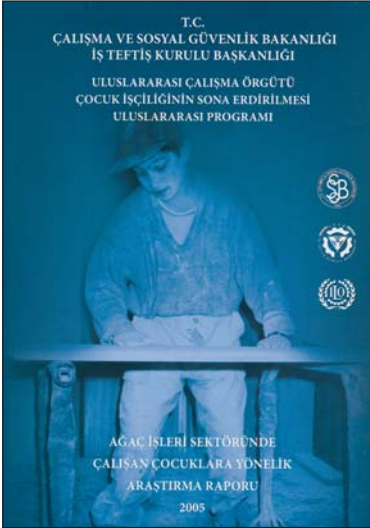
Diğer haberler

En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Sona Erdirilmesi İçin Zamana Bağlı Ulusal Politika ve Program Çerçevesine destek projesi kapsamında yürütülen etkinlikler yerel ve ulusal medyada geniş yer buluyor. Anadolu Ajansı, TRT, NTV, CNN Türk, *Radikal*, *Cumhuriyet* ve *Hürriyet* gazeteleri projedeki gelişmeleri çok yoğun bir şekilde kamuoyuyla paylaştılar. Proje çıktılarını yerel düzeyde ise yazılı ve görsel basında geniş şekilde işleniyor ve çocuk işçiliğiyle mücadelede toplumsal duyarlılık artışına katkıda bulunuyor.

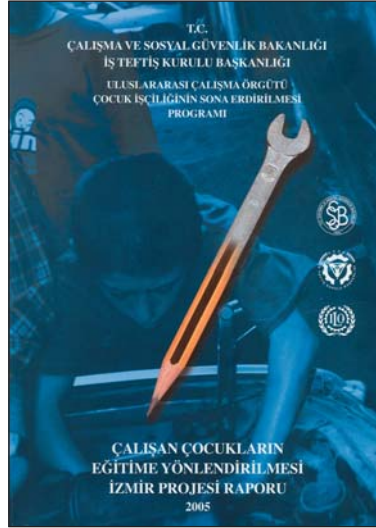
Other news

Activities conducted under the project “Supporting the Time Bound National Policy and Programme Framework on the Elimination of Worst Forms of Child Labour” enjoy rather wide coverage by both national and local media. The media organizations including the Anadolu News Wire Service, TRT, NTV and CNN Türk TV channels, plus *Radikal*, *Cumhuriyet* and *Hürriyet* newspapers informed the public about developments taking place in the context of the project. Project outputs are also covered by the local media, thus contributing significantly to public awareness building.

YENİ YAYINLAR

Çalışan Çocukların Eğitime
Yönlendirilmesi
İzmir Projesi Raporu 2005
ISBN 975-455-085-9

Ağaç İşleri Sektöründe Çalışan
Çocuklara Yönelik
Araştırma Raporu 2005
ISBN 975-455-093-X

Sokaktan Umuda
Başarı Öyküleri
ISBN 92-2-814151-4

*2006 yılının ülkemize, tüm dünyaya ve çalışma hayatına barış ve
gönenc getirmesini dileriz.*

*We hope that 2006 brings peace and prosperity to the world and
world of work.*

ILO Ankara Enformasyon Merkezi

Pazartesi ile Perşembe günleri arası 14:00 - 17:00 ve Cuma günü 09:30 - 12:30 saatlerinde açıktır.
ILO yayınları ve iş hayatı ile ilgili başka kurumların çeşitli yayınları hizmetinize sunulmuştur ve ödünç alınabilir.

ILO Uluslararası Çalışma Ofisi
Ankara

Ferit Recai Ertuğrul Cad. No. 4, 06450 Oran-ANKARA
Tel: 0 (312) 491 98 90 • Faks: 0 (312) 491 99 45
E-posta: ankara@ilo.org • web: www.ilo.org/ankara